



17.11.2020

Asia/6

## § 218

### Kuljetusmaksun erottaminen iäkkäiden päivätoimintamaksusta 1.4.2021 lukien

HEL 2020-001046 T 02 05 00

#### Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Arviointitoiminnan johtaja Tuulikki Siltari oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Katju Aron ehdotuksesta.

#### Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

#### Lisätiedot

Tuulikki Siltari, Arviointitoiminnan johtaja, puhelin: 310 69984  
tuulikki.siltari(a)hel.fi

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää muuttaa iäkkäiden päivätoimintamaksuja koskevaa päätöstä 1.3.2016 § 44 palveluasumisen osavuorokautisen hoidon ja päivätoiminnan asiakasmaksujen osalta seuraavasti:

Uusi hinta 1.4.2021	Vanha hinta	
19,90	17,90	Päivätoiminta 4h tai yli kuljetuksen kanssa
14,30	-	Päivätoiminta 4h tai yli ilman kuljetusta
11,50	8,95	Päivätoiminta alle 4h kuljetuksen kanssa
8,70	-	Päivätoiminta alle 4h ilman kuljetusta
11,40	11,40	Päivätoiminta omaishoidon lakisääteisenä vapaana



## Esittelijän perustelut

Arviointitoiminnan johtaja Tuulikki Siltari on kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalvakuista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä. Maksun enimmäismäärät on määritelty laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) sekä asiakasmaksuasetuksessa (912/1992). Asiakasmaksuasetuksen 33a §:n perusteella indeksisidonnaiset maksut tarkistetaan joka toinen vuosi. Osa maksuista on kunnan päätettävissä, ja kunta voi periä asetuksen mukaisia maksujen enimmäismääriä pienemmät maksut.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 1.3.2016 § 44 korottaa päivä- ja yöhoidon maksua vain indeksikorotuksen verran, jolloin maksu nousi 17,60 eurosta 17,90 euroon, eikä asetuksen mahdollistamaan enimmäismäärään.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 13.2.2018 § 34 että asiakasmaksuasetuksen mukaisia alentamisia ei toteuteta sosiaali- ja terveystoimessa, vaan maksut pysyvät samana kuin vuonna 2017.

Vuonna 2020 asiakasmaksuasetuksen (1056/2019) perusteella päivä- ja yöhoitomaksuun ei tullut muutoksia, minkä vuoksi myös päivätoimintamaksu ja palveluasumisen osavuorokautisesta hoidosta perittävä maksu pysyivät ennallaan.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on noudatettu käytäntöä, jonka mukaan palveluasumisen osavuorokautisen hoidon ja päivätoiminnan maksu on päätetty saman suuruisiksi päivä- ja yöhoidon maksujen kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että päivätoimintamaksun määrä on kytketty päivä- ja yöhoidon maksun määrään, jota säännellään asiakasmaksuasetuksen 13§:ssä. Asetuksen mahdollistama enimmäismaksu päivä- ja yöhoidolta vuonna 2020 on 22,50 euroa.

Muuttaessaan maksuja esityksen mukaisesti lautakunta päättää luopua aikaisemmin noudatetusta kytköksestä, jossa päivätoimintamaksu on päätetty saman suuruisiksi palveluasumisen osavuorokautisen hoidon ja päivä- ja yöhoidon maksun kanssa. Kytköksestä luopumisen jälkeen palveluasumisen osavuorokautisen hoidon maksu on edelleen saman suuruisen päivä- ja yöhoidon maksun kanssa, mutta päivätoimintamaksu ei ole. Osavuorokautisen hoidon maksu pysyy ennallaan ja siitä peritään 17,90 euroa vuorokaudessa.



Päivätoiminnan maksun kytkös on syytä purkaa osavuorokautisen hoidon ja päivä- ja yöhoidon maksun kanssa, koska niihin ei sisälly kuljetusta. Kytköksen purkamisen seurauksena päivätoimintamaksusta tulisi erillinen maksu tämän esityksen mukaisella tavalla. Uusissa maksuissa erotetaan päivätoimintamaksusta kuljetuksen osuus ja tehdään päivätoimintamaksuihin tasokorotus.

Päivätoimintaa järjestetään iäkkäille henkilöille sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n ja 28 §:n perusteilla. Helsingin kaupunki järjestää päivätoimintaa omana toimintana ja ostopalveluna sekä palvelusetelillä. Vammaisten päivätoiminta on säädetty maksuttomaksi asiakasmaksulain 4 § 5 momentin perusteella.

Iäkkäiden päivätoiminnan asiakasmaksu on kaupungin omana ja ostopalveluna järjestettävässä palvelussa 17,90 euroa/hoitopäivä. Asiakasmaksuun sisältyy päivätoiminnassa tarjottavat ateriat sekä ryhmäkuljetus asiakkaan kotoa päivätoimintapaikalle ja sieltä kotiin.

Asiakas voi halutessaan valita päivätoiminnan järjestämistavaksi palvelusetelin. Iäkkäiden päivätoiminta-asiakkaita oli vuonna 2019 yhteensä 2449. Näistä 330 asiakkaalle oli myönnetty päivätoimintaan palveluseteli.

Palvelusetelillä järjestetyssä päivätoiminnassa asiakas voi valita palvelun ilman kuljetusta tai kuljetuksen kanssa. Palvelu sisältää ateriat. Palvelusetelin arvo on kuljetuksen kanssa 65 euroa/hoitopäivä ja ilman kuljetuksia 50 euroa/hoitopäivä. Asiakas maksaa tuottajalle palvelusetelin arvon ja tuottajan pyytämän hinnan erotuksen. Asiakkaan maksama osuus vaihtelee 15 eurosta/hoitopäivä 45 euroon/hoitopäivä. Vuonna 2019 palveluseteliasiakkaiden päivätoiminnan hoitopäivistä 13 prosenttia toteutui ilman kuljetusta.

Päivätoiminnassa käyvien asiakkaiden valinnanvapauden näkökulmasta kuljetusmaksu tulisi irrottaa päivätoimintamaksusta, sillä kaikki asiakkaat eivät käytä kuljetusta. Osa asiakkaista ei voi hyödyntää ryhmäkuljetusta liikuntarajoitteiden ja kodin olosuhteiden vuoksi. Omaishoitoperheissä taas puoliso saattaa tuoda asiakkaan päivätoimintaan. Asiakkaalla tulisi olla oikeus valita päivätoiminta kuljetuksen kanssa tai ilman kuljetusta oman tarpeensa mukaisesti. Kuljetusmaksun erottaminen kohdentaisi kuljetusta koskevan maksuosuuden niille, jotka tosiasiassa myös käyttävät kuljetuspalvelua.

Iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta kuljetusmaksun irrottaminen iäkkäiden päivätoimintamaksusta on tavoiteltavaa, koska vammaisilta peritään päivätoiminnan kuljetusmaksua 2,25 euroa/suunta.



17.11.2020

Samalla kun kuljetusmaksut erotetaan päivätoimintamaksusta, päivätoimintamaksun perusosaan tehdään kahden euron tasokorotus. Uusi hinta on 19,90 euroa. Tasokorotus tehdään yleisen kustannuskehityksen mukaisesti.

Espoossa päivätoiminnan maksu on tällä hetkellä 17,90 euroa sisältäen kuljetuksen ja ruokailut.

Vantaalla maksu on 17,90 euroa päivältä sisältäen ruokailun. Tämän lisäksi asiakas maksaa kuljetuksesta 3,00 euroa/suunta.

Helsingin päivätoimintamaksu ilman kuljetusta muodostuisi siten, että kokopäiväisen kuljetukset sisältävän päivätoimintamaksun hinnasta vähennetään kaksi joukkoliikenteen (HSL AB-vyöhykkeen kertalippu 2,80 euroa) kertalippua.

#### Kustannusvaikutukset

Päivätoimintakuljetusten kustannukset olivat vuonna 2019 noin 1,6 miljoonaa euroa. Yhden edestakaisen ryhmäkuljetuksen kustannus kaupungille oli 15,50 euroa. Edestakaisia kuljetuksia tehtiin noin 100 000 kappaletta. Kuljetuskustannusten osuus päivätoiminnan kustannuksista oli 21 prosenttia.

Ehdotuksen vaikutukset asiakasmaksutuottoihin:

Kustannusvaikutusarvio asiakasmaksutuottoihin perustuu palveluseteliasiakkaiden tietoihin. Vuonna 2019 päivätoiminnan asiakkaita oli 2449, joista palveluseteliasiakkaita oli noin 330.

Palveluseteliasiakkailla on mahdollisuus valita palveluseteli, jonka arvossa ei ole otettu huomioon kustannuksia (50 euroa) tai jossa kuljetuskustannukset on huomioitu (65 euroa). Palveluseteliasiakkaista noin 13 prosenttia valitsi palvelusetelin, jossa ei ole huomioitu kuljetuskustannuksia.

Jos nykyisillä päivätoiminta-asiakasmäärillä 13 prosenttia valitsisi palvelun ilman kuljetusta, ehdotetulla 14,30 euron asiakasmaksulla (nykyinen 17,90 euroa/päivä), tämä vähentäisi päivätoiminnan asiakasmaksutuottoja vuonna 2019 toteutuneisiin asiakasmaksutuottoihin verrattuna noin 34 300 euroa.

Kahden euron korotus niiden asiakkaiden asiakasmaksuun (17,90 euroa/päivä ehdotuksessa 19,90 euroon/päivä), jotka oletetusti käyttäisivät kuljetusta, lisäisi asiakasmaksutuottoja noin 127 000 eurolla.



17.11.2020

Kun asiakasmaksutuottoa vähentävä ja lisäävä vaikutus otetaan huomioon, ehdotettu muutos lisäisi asiakasmaksutuottoa noin 92 700 eurolla.

Ehdotettu muutos vaikuttaa myös kaupungin päivätoiminnan kuljetuskuluihin, kun oletettu osa asiakkaista siirtyisi kaupungin järjestämästä kuljetuksesta itse järjestämäänsä kuljetukseen, merkitsisi tämä päivätoiminnan kuljetuskustannusten vähenemistä 148 000 eurolla.

Kun otetaan huomioon kaikki edellä mainittu, ehdotuksen kustannusvaikutus kaupungin kustannuksiin olisi noin 241 000 euron kustannussäästö.

Useimmissa kaupungeissa päivätoiminnan kuljetusmaksu on erikseen tai asiakas järjestää itse kuljetuksen päivätoimintaan. Helsingissä päivätoiminnan suuren volyymin vuoksi laskutuksen kannalta on selkeintä, että päivätoiminta tarjotaan myös jatkossa joko kuljetuksella tai ilman kuljetusta, kuten palveluseteliyksiköissä. Kunnallisen maksun pieni korotus myös mahdollistaisi kunnallisen ja yksityisen palvelun vertailukelpoisuuden ja asiakkaan omavastuun yhdenmukaistamisen.

Päivätoimintamaksun muutos euroina	Ilman kuljetusta euroina	Kuljetuksen kanssa euroina	Kuljetuskustannukset, säästöt euroina	Kustannussäästöt yhteensä euroina
17,90e --> 14,30e	- 34 300,00			
17,90e --> 19,90e		127 000,00		
Kuljetuspalveluja käyttävien asiakkaiden määrä laskee n.13%			148 000,00	
<b>Yhteensä</b>		<b>92 700,00</b>		<b>240 700,00</b>

#### Toimivaltaperuste

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1§:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat joiden mukaan viranomaisen päättää hinnoista, maksuista, vuok-



17.11.2020

Asia/6

---

rista, korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

**Esittelijä**

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja  
Juha Jolkkonen

**Lisätiedot**

Tuulikki Siltari, Arviointitoiminnan johtaja, puhelin: 310 69984  
tuulikki.siltari(a)hel.fi

**Muutoksenhaku**

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

**Tiedoksi**

Palveluiden johtajat  
Talous- ja suunnittelupalveluiden päällikkö  
Asiakasmaksut